

DOPYTAĆ SIĘ (55) *vb pf i prawdopodobnie impf*

pf (53), *impf* (2) *RejPos* 167v, 288.

sie (33), *się* (12).

o oraz a jasne.

inf dopytać się (29). ◇ *fut* 2 *sg* dopytáš się (8). ◇ 3 *sg* dopytá się (4). ◇ 1 *pl* dopyt(a)my się (1). ◇ 2 *pl* dopytácie się (1). ◇ 3 *pl* dopytają się (1). ◇ *praet* 3 *sg m* dopytál się (3). ◇ *plusq* 3 *sg m* był się dopytál (1). ◇ *imp* 2 *pl* dopytájcie się (1). ◇ *con* 3 *sg m* by się dopytál (2). ◇ 1 *pl* bychmy się dopytali (2) *RejZwierz*. ◇ *part praet act* dopytáwszy się (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) – XVIII w.

1. *Pytając dowiedzieć się czegoś; wywiedzieć się, dojsć, dociec czegoś; interrogare, percontari Cn* (12) : Byłoby ielzczę wiele bárzo mowić o tym/ Ale ty więc powoli dopytałz sie potym. *RejWiz* 52; *RejZwierz* 116.

dopytać się czego (3): Wiele rzeczy w piśmie S. ktorých się roku y dnia pewnego/ nie dopytałz *SkarJedn* 99. *Cf dopytać się czego od kogo, Ze zdaniem dopełnieniowym, Zwrot.*

dopytać się czego od kogo (1): Tedy Herod [...] zágniwał się bárzo/ poślá á pomordował wšytkie pácholéta/ [...] wedle czáfu ktorego się był dopytál od czárnokšięźnikow [*secundum tempus quod perquisiuit (marg) exquiserat (-) à Magis*]. *BudNT Matth* 2/16.

dopytać się do czego (1): iż grzech á gniew Páńki zállepił oczy náłze/ [...] iż sie áni przypátrzyć/ áni sie do żadney rzeczy łłuzney dopytác nie możemy. *RejZwierz* [193]v.

dopytać się o kim, o czym (3): A dopirko dopytawšy sie o nim/ á o możności Bołtwá iego/ á o miłofierdziu iego/ wołay zá nim bełpiecznie: O miły Pánie á łynu Dawidow *RejPos* 68v; Chryłtuła náleść nikt nie może/ kto się pierwey/ o kościele Bożym nie dopyta. *SkarJedn* 8; Vrząd duchowny áby się o prawdzie káždy dopytác mógł *SkarKaz* Oooo2vb.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Já niewiádomy łpráwy, zá łłowy tákowych Nowiniarzow, težem się puścił był niewinnie Ná łwego przyiácielá. By się dopytác, z kogo to napierwey wyłzłó. *CiekPotr* B4v.

Zwrot: »dopytać się prawdy od nieprawdy« (1): A iellibyš nie rozumiał łam [*pańskiego słowa*]/ wđdj sie z inłzym rozmowić możelz á dopytác sie prawdy od nieprawdy. *RejZwierz* 259.

Szereg: »nauczyć się i dopytać« (1): Nikt się tego z rozumu y z Philozophiey łwieckiey náuczyć y dopytác z przyrodzonych náuk nie mógł. *SkarKaz* 486b.

a. *Dojsć do porozumienia* (1) :

dopytać się na kim (1): Straszá Krola mná y tak ze się nanim dopytac nie mogę gdy co znim mowię *ActReg* 101.

2. *Wypytyując się lub szukając znaleźć, odnaleźć, odszukać; doszukać się, natrafić, dotrzeć do kogoś lub czegoś* (43) :

dopytać się kogo, czego (20): tych Zawiedzionich niewolnikow niemogliłczie łlie thv dopithacz *LibLeg* 10/56, 10/56v, 92; *RejZwierz* 104; A gdy sie tego wozá dopytál/ połiekł wężły álbo páfy v niego. *BielKron* 124; wšzákze iż połpolitych Ziól łatwie łye żywych dopytác między bábámi *SienLek* 256v; *RejAp* AA6, 20v; w Polłzce trudno łye Mierniká dopytác *GrzepGeom* A4, I2v; A [*Maria*] gdyż sie go [*Jezusa*] nigdziey dopytác nie mogłá/ biegłá z wielkim łtráchem do onego kołciólá *RejPos*

38v, 36 [2 r.], 240v; *RejZwierc* 240v; *StryjKron* 275; Kostyrowie, zwodnicy, złodzieie. Rozumiełz Ze między takowymi ludźmi lię dopytałz Zguby łwey *CiekPotr* 77. Cf *Zwroty*.

dopytać się do czego (1): Thákże gi potym łam Pan po łmierci iego zágrześć á pochować raczył dla bałwochwálftwá/ że lię żaden nie mógł dopytać do grobu iego. *RejZwierc* 125.

dopytać się o kim, o czym (3): Tedy Iozue dopytał lię o Achanie/ y rzekł mu *SkarŻyw* 502; *SkarKazSej* 702a; także też ia z pilnością lię o onych piłmách pytaiąc/ miánowicie v niebołzczyká Pána Pobidzińkiego/ nie mogłem lię dopytać. *SzarzRytSzarz nlb* 2v.

Zwroty: »oleju się dopytać« = *znaleźć sens (1)*: Szkándowác połmycznym Niemcom/ iełt rzecz przyzwoita/ Ale lię oleiu w łetnym wierłzu nie dopyta. *KlonŻal* D3v.

»[kogo] nie dopytać się za rowne pieniądze« (1): wyiechawłzy ná targ włzytko znajdzie kupić/ y takiego pána [starego a szalonego] máłoby lię czálem nie dopythał zá rowne pieniądze. *RejZwierc* [121]v.

»nie dopytać się żadnego słowa« (1): Mnię macie ocz trudno pytać Bomlię nie mogła dopytać Z żałości/ żadnego łłowa Odełzła byta [!] y mowa *RejJóz* H2.

W przeni (18) :

dopytać się kogo, czego (8): Yákoż łye tego powłłechnego kołcyoła dopytać mamy? Mułyelibyłmy włłýłtek łwyát zchodźić/ á włłedy łye wywyádowác *KromRozm* E5v; A dopytawłzy lię go [*Pana*] w piłmiech łwiętych iego/ iż ten iełt/ iuż mocno łtánąc przy nim mamy/ á nigdziey lię nie vnošić od náuki iego. *RejPos* 11, 11, 167v, 261, 339. Cf *Zwroty*.

dopytać się do kogo, do czego (10): á gdy lię do mnie z wiernemi łercy łwoiemi dopytacie/ oto łłuchaycie iż was ochłodzę *RejPos* 287, 288, 329v. Cf *Zwroty*.

Zwroty:»dopytać się do Boga Ojca, do Pana, Bostwa« (2 : 1 : 1): Ktory [łwiat obłudny] lię o to pilnie a włtáwicznie łtára/ ábychmy lię nigdy dopytać nie mogli do tego to tak dobrotliwego Pána łwoiego *RejPos* 187v; iuż iáko tu łam opowiedác raczył/ żadnym obyczáiem nie będye lię mógł dopytać do Bogá Oycá iego niebiełkiego. *RejPos* 293, 184v, 293.

»dopytać się do domu, do ojczyzny« (2 : 1): gdyż lię niebożátká dopytać nie mogá w onym obłádeniu łwoim do te^{go} błogolłáwione^{go} domu Pána łwego. *RejPos* 184, 184, 329v.

»dopytać się drogi« (2): A zrozumiawłly dobrodzieyłtwu iego łnadnie lię dopytamy drogi ktora wiedzie doniego zá odkupieniem iego *RejPs* 96v; *RejPos* 241.

Szeregi:»dopytać się a dociskać« (1): tak iż lię tu nie łmieią dopytać á doćiłkác do ciebie wiele tych prołtaczkw twoich *RejPos* 288, 184v.

»nie nalešć ani dopytać się« (1): Abowiem pewnie wiedz iż iedno tám będa wierni Orłowie ie^{go}/ Gdzie on prawdziwie iełt: á ktorzy lię rozno rozleca od niego/ pewnie w głuchych łefiech łwiátá tego nigdziey go nie nayda/ áni lię go dopytaią. *RejPos* 261.

»przydź a dopytać się« (1): iákoby mu [łczłowiekowi] był włzytki drogi y włzytki połłepki vkazał/ iákoby miał przydź á dopytać lię do tego obiecánego mieyłcá łwego *RejPos* 329v.

»szukać abo dopytać się« (1): gdzież go [*Pana*] indzyey łzukác ábo lię do [!] dopytać małz? iedno w łwiętych łłowach iego. *RejPos* 167v.

a. *Znaleźć, doczytać się w tekście (3)* :

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): tego nie śnádnie dopytał v Ieremiałzá y v Ezáiałzá y v inych Prorokow/ iáka będzie zapłátá twoiá *RejPos* 253.

Szereg: »(nie) (z)należć (a. doczyść) a (ani) dopytać się« (2): Oświęće ty nas łam náłz wřzechmogący á dobrotliwy Pánie z łálki á z miłofierdzia łwego/ á day nam znaleść á doczyść á dopytać nie onych przywileiow á onych listow łwoich *RejPos* 240v; Tedy m teź o tey Porofkáwi niemáło kłiág Kořcielnych zwártował/ ktoraby to z Xiężny Połockiey świętą Práxedą w Rzymie zołtác miáła/ álem tego nigdziey náleść áni się dopytać mógl. *StryjKron* 275.

Synonimy: **1.** dořwiadczyć, nauczyć się, wywiedzieć się; **2.** naleźć, znaleźć się, doczyść się.

Formacje pochodne cf PYTAĆ SIĘ.

KN